

Munkatársak: Benedek András, Nagy Norbert, Takács Gábor technikusok.

PÓPITY DÁNIEL

311. Makó, Dáli-ugar M43-41
(KÖH 52732)

(Csongrád megye) B, Sza

A lelőhely Makótól K-re, az egykori Kossuth Tsz. majorjától ÉK-re 1100 m távolságban található, egy É-D-i löszhát D-i oldalán. A Magyar–Román gázszállító vezetékhez kapcsolódó megelőző régészeti feltárást a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai 2009. július 22–29. között, összesen 533 m²-en végezték el.

A nyesést követően 20 objektumot figyeltünk meg, melyek közül 16 középső bronzkori gödör és árok volt, egy cölöphely a betöltéséből előkerült kerámiatöredék alapján a szarmata korszakhoz kapcsolható, 3 objektum pedig recensnek bizonyult.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a szegedi Móra Ferenc Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Czegléczki Tibor, Szabados György, Szöllösi Géza technikusok.

DEÁK ANDREA

312. Makó, Dáli-ugar M43-42
(KÖH 52733)

(Csongrád megye) B, LT

A Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai a Magyar–Román gázszállító vezeték építéséhez kapcsolódóan 2009. július 1–16. között végeztek feltárást a tervezett nyomvonal módosított szakaszának közepén található lelőhelyen.

Az 1996 m²-nyi feltárt felületen összesen 132 régészeti jelenséget figyeltünk meg, melyekhez 97 objektumot rendeltünk. Ugyan a korábbi, az autópálya építése kapcsán végzett terepbejárások eredményei főképpen egy szarmata kori településre utaltak a területen, munkánk során ennek a korszaknak nem találtuk nyomát.

A nyomvonal érintett, mintegy 500 m-nyi szakaszán a középső bronzkori Szőreg-Perjámos-kultúra egyrétegű telepéhez köthető jelenségek domináltak, néhány kelta kori telepnyom kíséretében. A bronzkori objektumok esetében szuperpozíciót nem figyeltünk meg. Az érintett nyomvonalszakasz két végén, egymástól 345 m-re feltehetően a telepet övező erődítés egy-egy nagyméretű, külső oldala felől lépcsősen lemélyedő, belső részén meredek árok részletét találtuk meg. Mélységük a mai felszíntől számítva 250–300 cm volt, szélességük elérte a 425 cm-t. Az árok részletek metszetük alakjában és betöltési rétegeikben is szinte teljes azonosságot mutattak, arra utalva, hogy valóban ugyanazon jelenség egy-egy részlete került elő. Az árkok által közrezárt területen bontottuk ki az objektumok döntő többségét. Délkelet felől utolsó azonosított objektumként az

árkok a magaspart szélével párhuzamosan húzódtak a szomszédos tanya épületei alá. Északnyugaton a visszakanyarodó árok vonalán túl, azaz az erődített telepen kívül csupán egy bronzkori gödröt és egy keskeny árkot dokumentáltunk. Figyelemre méltó jelenség, hogy az erődítés nemcsak a félsziget bejáratát zárta le, hanem a jelek szerint az egykor vízzel körbevett terület szélén is végighúzódtak. A két árokszakasz által közrezárt, belső terület DK-i harmadában, az árok szélétől közel 120 m-es távolságig a jelenségek legtöbbször az egykori bronzkori járószint lemélyedő egységeiként értelmeztük. A terület középső harmadától ÉNy felé előkerült objektumok már határozott foltként jelentkeztek az agyagos, sárga színű altalajon. A középső bronzkori gödrök kisebb üres térségekkel elválasztva, néha csoportokba rendeződve jelentkeztek, többségük méhkas alakú vagy tálszerűen lemélyedő, agyaggyerő, majd hulladékátroló funkciójú objektum volt. Gazdag leletanyaguk zömét kerámiatöredékek adták. A 83. sz. objektumban 2, egymás mellé helyezett edényt bontottunk ki. Egyik egy gömbös testű füles bögre, a másik egy böködött-karcolt díszű, kétfülű korsó. Sekélyen besimított, vonalas díszítésük több kisebb töredéken visszaköszönt. Szintén egy ép, füles korsó feküdt egy másik objektum alján, amelynek mását az erődítési árok ÉNy-i szakaszában találtuk meg.

Az erődített település ÉNy-i harmadában nagyméretű, tapasztott falú épületek állhattak; erre utaltak az ebben a térségben feltárt gödrök alján talált, falakhoz köthető tapasztásdarabok. Köztük három oldalról elsimított sarokrészlet, nagyobb, karvastagságú ág lenyomatát megőrzött darabok is vannak. Az itteni gödör csoport egyik objektumában, annak alján egy emberi koponyatető feküdt, a betöltésből pedig egy csecsemő vázcsontjai kerültek felszínre; szintén koponyatetőt figyeltünk meg a szomszédos gödör alján is. Egy teljes emberi váz is napvilágot látott egy méhkas alakú gödör legalján. A K–Ny-i tengelyben, háton fekvő pozícióban, felhúzott lábbal elföldelt, erős csontozatú egyén karjai hátradobva feküdtek. Koponyáját a helyén, de hátrafordulva – kitört helyzetben(?) – találtuk. A vázcsontok mellett egy nagyobb falrészlet feküdt.

A területet a bronzkort követően a *La Tène* időszakban lakták, a lelőhelyen azonban csak néhány objektum köthető a korszakhoz. Ezek közül egy földbe mélyített padlójú épületrészlet emelhető ki a szelvény DK-i harmadában. A periódust reprezentáló leletanyag szintén csekély mennyiségű volt. A szelvény ÉNy-i harmadából szórványként korsóhoz köthető, két szálból csavart fültöredék került elő, több korongolt oldalrészlet mellett. Utóbbiak egyike egy kantharos formájú edény részlete volt.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a szegedi Móra Ferenc Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Benedek András, Nagy Norbert, Takács Gábor technikusok.

PÓPITY DÁNIEL